

DOI: 10.34921/amj.2020.92.66.025

UDC: 617.7-053.8 (479.24)/.735-007.281

İbrahimli H.İ., Hüseynova V.Q.

DƏMİR YOLU SİSTEMİNDƏ İŞÇİLƏRİN GÖZ PATOLOGİYALARI İLƏ XƏSTƏLƏNMƏSİNİN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

*Ə.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun
Səhiyyənin təşkili və menecment kafedrası, Bakı*

Məqalədə dəmir yolu sisteminin yuyucu və buxarlandırıcı stansiyası işçilərinin göz patologiyaları ilə ilkin və ümumi xəstəlməsinin səviyyəsini və strukturunun yaş və əmək stajından asılı dinamikasını öyrənmək məqsədi ilə aparılmış tədqiqat işi haqqında məlumat verilmişdir.

Tədqiqat Biləcəri dəmiryol poliklinikasının bazasında aparılmışdır. Retrospektiv müşahidə vahidi kimi, xəstəlmə hadisələrinin qeydiyyat sənədindən istifadə edilmişdir (son dəqiqləşdirilmiş diaqnozun statistik tələmi). Təqvim ilində ilk dəfə qeydə alınmış göz xəstəlikləri hadisələri ilkin, bütün qeydə alınmış göz xəstəlikləri isə ümumi xəstəlmə kimi qeydə alınmışdır. Müşahidə müddətində 57 ilkin, 78 ümumi xəstəlmə hadisəsi olmuşdur. Statistik işlənmə keyfiyyət əlamətlərinin təhlili metodları ilə həyata keçirilmişdir və fərdi kompüterdə Excel programında "məlumatların" təhlili zərfi əsasında həyata keçirilmişdir.

Tədqiqat göstərməlidir ki, Biləcəri yuyucu və buxarlandırıcı stansiyasında (BYBS) hər 100 işçiyə göz patologiyaları ilə bağlı orta hesabla 41,9±4,2 ilkin, 57,4±4,2 ümumi xəstəlmə hadisəsi düşür. Göz patologiyaları ilə xəstəlmənin artımı yaşıdan və əmək stajından asılıdır. Göz patologiyaları ilə ilkin və ümumi xəstəlmə hadisələrinin nozoloji tərkibi oxşardır, birinci yeri refraksiya və akkomodasiya pozuntuları (50,8 və 50,0%), ikinci yeri konyunktivitlər (31,6 və 24,4%) tutur.

Açar sözlər: *göz patologiyası, yuyucu və buxarlandırma stansiyası işçiləri, xəstəlmənin xarakteristikası*

Ключевые слова: *патология глаз, работники паромоющей станции, характеристика заболеваемости*

Key words: *ocular pathologies, employees of steam washing station, morbidity rate*

Dəmir yolu sistemində işçilərin sağlamlığı üçün zərərli olan amillərin fiziki və kimyəvi komponentlərinə yuyucu və buxarlandırıcı stansiyalarda daha çox rast gəlinir. Bu sahələrdə yayılmış patogen amillərin təsirindən işçilərin sağlamlıq durumu əhəmiyyətli dərəcədə pisləşir [1,2].

İnkişaf etmiş ölkələrdə dəmir yolu sisteminin xüsusiyyətlərinə uyğun gələn tibbi standartlar hazırlanmışdır [3]. Buna baxmayaraq, dəmiryolçularda peşadən asılı xəstəlmə riski yüksək olaraq qalmaqdadır. Məhkəmə-tibbi ekspertiza dəmiryolçulara göstərilən oftalmoloji yardımın qüsurlarını aşkar etmişdir. Göstərilir ki, ambulator şəraitdə diaqnostika əksər hallarda qüsurlu olur, xüsusən, qlaukomanın diaqnozu vaxtında qoyulmur, gözə düşmüş yad cismin vaxtında aşkar edilməməsi nəticəsində endoftalmit inkişaf edə bilər [4]. Müəyyən edilmişdir ki, zərərli amillərlə üzləsən dəmiryolçular arasında praktik sağlam olanların xüsu-

si çəkisi (27,7%) nəzarət (idarəetmə aparatı işçiləri) qrupu ilə müqayisədə (43,2%) 1,5 dəfə azdır. Dəmiryolçuların profilaktik müayinəsində aşkar edilmiş xəstəliklər arasında 3-cü yeri göz xəstəlikləri tutur [5]. E.C.Леонова və ham-müəllifləri [6] ilə birlikdə dəmiryolçuların 75%-də görmə analizatorunun astenopiyası aşkar etmişdir. Sağlamlığın pozulması ilə bağlı dəmiryolu sistemindən peşə yarasızlığı səbəbi ilə işdən azadolma hadisələrinin səbəbləri arasında göz xəstəlikləri üçüncü yerdədir. Peşə yarasızlığına səbəb olan xəstəliklər arasında görmə orqanı xəstəlikləri Ukraynanın Odessa və Lvov dəmiryol şəbəkəsində daha çox qeydə alınmışdır [7].

Qeyd olunanlar zərərli əmək şəraiti olan dəmiryolu sisteminin müəssisələrində işçilərin oftalmoloji durumunun qiymətləndirilməsinin aktual olduğunu göstərir.

Azərbaycan Respublikasının dəmiryolu sistemində görmə orqanlarının peşə yarar-

sızılığına səbəb olan xəstəliklərinə Biləcəri yuyucu və buxarlandırıcı stansiyasının (BYBS) işçiləri arasında daha çox rast gəlinir.

Tədqiqat damir yolu sistemində işçilərin göz patologiyaları ilə ilkin və ümumi xəstəlməsinin səviyyəsi və strukturunun yaş və əmək stajında asılılığı araşdırmaq məqsədi ilə aparılmışdır.

Tədqiqatın materialı və metodları. Müşahidə BYBS-nin damir yolu poliklinikasının bazasında aparılmışdır. Retrospektiv müşahidə vahidi kimi xəstəlmə hadisələrinin qeydində sonadından istifadə edilmişdir (son doqquzdürlüms diaqnozun statistik talonu). Təqvim ilində ilk dəfə qeydə alınmış göz xəstəlikləri hadisələri ilkin, bitən qeydə alınmış göz xəstəlikləri isə ümumi xəstəlmə göstəricisinin hesablanması üçün istifadə edilmişdir. Müşahidə müddətində 57 ilkin, 78 ümumi xəstəlmə hadisəsi qeydə alınmışdır. Xəstələr və Biləcəri yuyucu və buxarlandırıcı stansiyası işçiləri yaşa görə dö-
(<30, 30-39, 40-49, 50 və 60), əmək stajına görə üç (0-5, 5-10, 10 ildən daha çox) qrupa bölünmüş, hər qrup üzrə xəstəlmə göstəricisi (hər 100 nəfərə görə), onun orta xətəsi və 95% etibarlılıq intervalı hesablanmışdır [8]. Qeydə alınmış xəstəliklər XBT-10-a müvafiq qruplaşdırılmışdır: refraksiya və akkomodasiya pozuntuları, katarakta, konyunktivit, torlu qısa xəstəlikləri, travma və yaqlar, digər patologiyalar. Ayırd edilmiş hər patologiyanın bitən xəstəliklər arasında xüsusi çəkisi və hər 100 nəfər BYBS işçisinə düşən səviyyəsi hesablanmışdır. Statistik işlənmə keyfiyyət alomatlarının təhlili metodları ilə həyata keçirilmişdir və fərdi kompyuterdə Excel programında "məlumatların" təhlili zərri əsasında həyata keçirilmişdir. Qruplar arasında xəstəlmə səviyyəsinə görə fərq χ^2 meyarı, $M \pm m$ hesablanmışdır.

Tədqiqatın nəticələri. BYBS-də işçilərin yaş və əmək stajına görə ayırd olunmuş qruplarında göz patologiyaları ilə bağlı ilkin xəstəlməni barədə aldığımız nəticələr 1-ci cədvəldə əks olunmuşdur. Göründüyü kimi, 100 işçiyə düşən

ilkin xəstəlmə səviyyəsi ayrı-ayrı yaş və əmək stajına görə ayırd edilmiş müxtəlif qruplarda 16,7±8,7 – 73,3±11,4 intervalında dəyişərək bir-birindən statistik düüst fərqlidir ($p<0,01$). Yaş amilini nəzərə almadıqda əmək stajında asılı işçilərin ilkin xəstəlməsi 100 işçiyə görə 20,8±5,5 – 63,5±8,8 intervalında dəyişmişdir. Əmək stajı 0-5, 5-10 il olan işçilərin qruplarında göstəricinin səviyyəsi bir-birindən statistik düüst fərqlənir, amma əmək stajı 5-10; 10 il və daha artıq olan işçilərin müqayisəsi sıfır hipotezinin ədalətliyini sübut edir ($p>0,05$). Əmək stajı nəzərə alınmadıqda ayırd etdiyimiz yaş qrupları üzrə işçilərin göz patologiyaları ilə ilkin xəstəlmə səviyyəsi fərqli olsa da, fərqin düüstlüyü yaş <30 və yaş 30-39; 40-49; 50 və çox olan işçilərinin müqayisəsi fərqlənmişdir.

Yaşı 30-39 və 40-49 olan işçilərin göz patologiyaları ilə ilkin xəstəlmə səviyyəsi (hər 100 işçiyə görə 31,4±7,8 və 39,6±7,1 xəstəlik) isə bir-birindən statistik düüst fərqlənir.

Əmək stajı 0-5 intervalında olan işçilərin ilkin xəstəlmə səviyyəsi yaşdan asılı ayırd olunmuş qruplarda bir-birindən statistik fərqli olmamışdır, amma əmək stajı 5-10 il olan işçilərin yaş qruplarında göstərilən fərqi statistik düüstdür. Beləliklə, BYBS-da çalışan işçilərin göz patologiyaları ilə ilkin xəstəlmə səviyyəsi yaşdan və əmək stajında asılı olaraq statistik düüst dəyişir. Bu kateqoriyalı işçilərin göz xəstəliklərinin nozoloji tərkibi 2-ci cədvəldə əks etdirilmişdir.

Cədvəl 2. BYBS işçilərinin göz patologiyaları ilə ilkin xəstəlmə hadisələrinin nozoloji tərkibi və xəstəlmənin səviyyəsi (100 işçiyə görə)

Patologiyalar	n	Cəmə görə %	Xəstəlmə səviyyəsi, 100 işçiyə görə
Refraksiya və akkomodasiya pozuntuları	29	50,8	21,3
Konyunktivitlər	18	31,6	13,2
Katarakta	2	3,5	1,5
Torlu qısa xəstəlikləri	2	3,5	1,5
Travmalar	3	5,3	2,2
Digər	3	5,3	2,2
Cəmi	57	100,0	41,9

Ən çox müşahidə edilən xəstəliklərə refraksiya və akkomodasiya pozuntuları, konyunktivitlər aiddir (müvafiq olaraq 50,8 və 31,6%), 100 işçiyə düşən bu patologiyaların intensivliyi müvafiq olaraq 21,3 və 13,2 təşkil etmişdir.

BYBS işçilərinin göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlmə səviyyəsi barədə məlumatlar 3-cü cədvəldə verilmişdir. Göründüyü kimi, ümumi xəstəlmə səviyyəsi həm yaş, həm də əmək stajına mütənasib olaraq artır. Əmək stajı 5-10 il intervalında olan işçilərdə göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlmə səviyyəsi 30 yaşdan sonra yüksək səviyyəyə ($\geq 86,6 \pm 8,7$ hadisə hər 100 işçiyə görə) və yaşla bağlı artım kiçikdir. Belə durum əmək şəraitinin zərri təsiri ilə formalaşır bilər.

Ümumi və ilkin xəstəlmə göstəriciləri bir-biri ilə əlaqədardır, çünki ilkin xəstəlmə hadisələri də ümumi xəstəlmə hadisələrinin tərkibinə daxildir. Ümumi xəstəlmə səviyyəsinin ilkin xəstəlmə səviyyəindən çox olması xəstəliklərin əsasən xronik gedişatə malik olması və sağlamanın baş verməməsi ilə

əlaqədardır. BYBS işçiləri nümunəsində göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlmə (100 işçiyə görə 57,4±4,2) ilkin xəstəlmə səviyyəsinin (41,9±4,2 hadisə hər 100 işçiyə görə) az fərqlənir. Bunun səbəbini aşkar etmək üçün xəstəlmə hadisələrinin nozoloji strukturuna diqqət vermək lazımdır, çünki ümumi və ilkin xəstəlmə hadisələrinin bir-birinə yaxınlığı kəskin xəstəliklərin nisbi çoxluğu ilə əlaqədar ola bilər. BYBS-da işçilərin göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlmənin nozoloji strukturu 4-cü cədvəldə verilmişdir. Göründüyü kimi, xəstəliklərin 50,0%-i refraksiya və akkomodasiya anomaliyalarıdır, 24,4%-i konyunktivitlər (əsasən kəskin xəstəlik) payına düşür. Kəskin konyunktivitlərin müalicəsinin sağalma ilə bitməsi onun işçilər arasında kumulyasiyasına imkan vermir, ona görə də, ümumi və ilkin xəstəlmə göstəricilərinin kəskin fərqi izlənilir. BYBS işçilərinin xronik xəstəliklərə (refraksiya və akkomodasiya pozuntuları, katarakta və sair) ümumi xəstəlməsi ilkin xəstəlmə səviyyəsinin çoxdur.

Cədvəl 1. BYBS işçilərinin göz patologiyaları ilə ilkin xəstəlməsi (100 işçiyə görə)

Yaş, illər	Əmək stajı, illər											
	0-5			5-10			>10			Cəmi		
	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə
<30	18	3	16,7±8,7 0-34,2							18	3	16,7±8,7 0-34,2
30-39	20	4	20,0±8,9 2,1-37,9	15	7	46,7±12,8 20,9-72,4				35	11	31,4±7,8 15,7-47,1
40-49	15	4	26,7±11,4 3,8-49,5	18	7	38,9±11,4 15,9-61,9	15	8	53,3±12,8 27,5-79,1	48	19	39,6±7,1 25,5-53,7
50 və çox	-	-		20	13	65,0±10,6 43,6-86,3	15	11	73,3±11,4 50,5-96,1	35	24	68,6±7,8 52,9-84,2
Cəmi	53	11	20,8±5,5 9,6-31,9	53	27	50,9±6,8 37,2-64,7	30	19	63,3±8,8 45,7-80,9	136	57	41,9±4,2 33,4-50,4

N – işçilərin sayı, *n* – xəstəliklərin sayı, *XS* – xəstəlmə səviyyəsi və 95% etibarlılıq intervalı.

Cədvəl 3. Biləcəri yuyucu və buxarlandırıcı stansiyası işçiləri arasında göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlmə

Yaş, illər	Əmək stajı, illər											
	0-5			5-10			>10			Cəmi		
	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə	N	n	XS, 100 nəfərə
<30	18	6	33,3±11,1 11,1-55,5							18	6	33,3±11,1 11,1-55,5
30-39	20	7	35,0±10,6 13,6-56,3	15	13	86,6±8,7 69,1-104,2				35	20	57,1±8,3 40,4-73,8
40-49	15	8	53,3±12,8 27,5-79,1	18	15	83,3±8,7 65,7-100,9	15	16	106,7	48	39	81,3±5,6 70,0-92,5
50 və çox	-	-		20	18	90,0±6,7 76,6-103,4	15	14	93,3±6,4 80,5-106,2	35	32	91,4±4,7 81,9-10,9
Cəmi	53	21	39,6±6,7 26,1-53,1	53	27	50,9±6,8 37,2-64,6	30	30	100,0	136	78	57,4±4,2 48,8-65,8

N – işçilərin sayı, *n* – xəstəliklərin sayı, *XS* – xəstəlmə səviyyəsi və 95% etibarlılıq intervalı.

Cədvəl 4. Biləcəri yuyucu və buxarlandırıcı stansiya işçilərinin göz patologiyaları ilə ümumi xəstəlxəmə hadisələrinin nozoloji tərkibi və tezliyi

Patologiyalar	Say	Cəmə görə %	100 işçiyə görə
Refraksiya və akkomodasiya pozuntuları	39	50,0	28,7
Konyunktivitlər	19	24,4	14,0
Katarakta	3	3,8	2,2
Torlu qışa xəstəlikləri	3	3,8	2,2
Travmalar	5	6,4	3,7
Digər	9	11,6	6,6
Cəmi	78	100,0	57,4

Alınmış nəticələrin müzakirəsi. Refraksiya və akkomodasiya pozuntuları əhali arasında geniş yayılmış patologiyalardır. İran alimlərinin müşahidələrinə görə, məktəblilər arasında 40% hallarda miopiya, 20% hallarda hipermetropiya, 22% hallarda astigmatizm aşkar edilir [9]. İran Universitet tələbələrini yaşından asılı (18-20 və ≥ 30) 27,9 – 71,6% -də miopiya, 13-3,7%-də hipermetropiya, 17,2 – 48,6%-də astigmatizm və 4,5 – 9,2%-də anizometriya qeydə alınmışdır [10]. Bu məlumatlarla müqayisədə hesab etmək olar ki, BYBS işçiləri arasında refraksiya və akkomodasiya pozuntularının qeydə alınmış səviyyəsi (28,7 hər 100 işçiyə görə) yüksək deyildir. Bu fonda konyunktivitlərlə ilkin və ümumi xəstəlxəmə səviyyəsinin nisbətən yüksək olması (13,2 və 14,0 hadisə hər 100 işçiyə görə)diqqətə daha çox cəlb edir: ədəbiyyatda konyunktivitlə ilkin və ümumi xəstəlxəmə bərdə məlumat olmadığına görə müzakirə imkanı yoxdur. BYBS-də əmək şəraiti (buxar və yüksək nəmişlik, yuyucu kimyəvi maddələr) konyunktivitin yaranmasına təkan verə bilər. Buna görə adı çəkilən patologiyaların nisbi yüksək riski işçilərin peşə fəaliyyəti ilə əlaqələndirilə bilər.

Rusiya-da domiryoçular arasında hər 100 nəfərə 44,2 göz xəstəliyi, onların 47%-i refraksiya və akkomodasiyanın payına düşür [5]. Bizim müşahidəmizdə 100 nəfər BYBS işçisinə 57,4±4,2 göz xəstəliyi düşmüşdür. Bu da qeyd olunan mənə ilə müqayisədə bir qədər artıqdır.

REFERENCES

1. Azarov A.V., Leonova Ye.S. Osobennosti oftal'mologicheskoy pomoshchi rabotnikam zheleznodorozhnogo transporta [Peculiarities of the ophthalmologic care for railway workers // Kazanskiy meditsinskiy zhurnal [Kazan Medical Journal]. – 2010. – vol. 91, No 6, – p. 840-843.
2. Leonova Ye.S. Osobennosti diagnostiki i lecheniya pozdnepriobretennoy miopii u lits zritel'no napyazhennogo truda na zheleznodorozhnom transporte [The peculiarities of diagnosis and treatment of late acquired myopia in persons with visual strain work on the railway transport] // Kazanskiy meditsinskiy zhurnal [Kazan Medical Journal]. – 2011. – vol. 9, – No 3, – p. 327-330.
3. Medical standards for Railroad Workers. Washington, 2005, – 211 p.

4. Yerofeyev S.V., Timofeyev D.N., Bazova Ye.V. Tipichnyye defekty okazaniya oftal'mologicheskoy pomoshchi kak predmet sudbeno-meditsinskoy ekspertizy [Typical defects in the provision of ophthalmic care as a subject of forensic medical examination] // Vestnik Ivanovskiy meditsinskoy akademii [Bulletin of the Ivanovo Medical Academy]. – 2011. – No 1, Issue 16, – p. 5-8.
5. Gorynina O.A. Itogi dispanserizatsii rabotnikov osnovnykh professiy Gor'kovskoy zheleznoy dorogi [The results of the clinical examination of employees of the main professions of the Gorky Railway] // Zhurnal Medial' [Journal of Media]. – 2011. – vol. 1 (2), – p. 8-10.
6. Leonova Ye.S., Starostina V.A., Kanayev I.A. O profilakticheskoy oftal'mologicheskoy pomoshchi rabotnikam zheleznodorozhnogo transporta [About preventive ophthalmological assistance to railway workers]. http://IVestnik.mednet.ru.
7. Balaban S.V., Bodnar' V.V., Panov B.V. et al. Aktual'nyye problemy zabolovayemosti na zheleznodorozhnom transporte [Actual problems of morbidity in railway transport] // Aktual'nyye problemy transportnoy meditsiny [Actual problems of transport medicine]. – 2014. – vol. 1 (35), – p. 105-110.
8. Stenton G. Mediko-biologicheskaya statistika [Biomedical statistics]. Moscow: Praktika, – 1999, – 459 p.
9. Ostadimoghaddam H., Yekta A., Hashemi H. et al. prevalence of uncorrected refractive errors in Schoolchildren // Iranian Journal of Ophthalmology. – 2013, – vol. 25 (1), – p. 59-65.
10. Hashemi H., Khabazkhoob M., Jazdani N. et al. the prevalence of refractive errors among Iranian University students // Iranian Journal of Ophthalmology. – 2014, – vol. 26(13), – p. 29-35.

Ибрагимли Х.И., Гусейнова В.Г.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ГЛАЗНЫМИ ПАТОЛОГИЯМИ У РАБОТНИКОВ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ СИСТЕМЫ

Кафедра организации здравоохранения и менеджмента Азербайджанского государственного института усовершенствования врачей им. А.Алиева, Баку

Резюме. В статье приведены сведения об исследовании проводимом в целях изучения динамики уровня и структуры первичной и общей заболеваемости патологиями глаз у работников железнодорожной системы, в зависимости от возраста и трудового стажа.

Исследование проводилось на поликлинической базе Баялджарской железнодорожной поликлиники. Как единица ретроспективного наблюдения использовалось документ регистрации случаев заболеваемости.

Случаи глазных болезней за один календарный год зарегистрированы как первичная, а все случаи глазных болезней как общая заболеваемость. За время исследования отмечены 57 случаев первичной и 78 случаев общей заболеваемости. Расчеты проведены в соответствии с методами анализа качественных признаков.

Исследование показало, что на 100 работников работников Баялджарской паромоющей станции (БПМС) приходится 41,9±4,2 случаев первичной и 57,4±4,2 случаев общей заболеваемости. Рост заболеваемости меняется в зависимости от возраста и трудового стажа.

Структура первичной и общей заболеваемости глазами патологиями сходная. Преобладают расстройства рефракции и аккомодации (50,8 и 50,0%) и конъюнктивиты (31,6 и 24,4%).

Ибрагимли Х.И., Гусейнова В.Г.

CHARACTERISTICS OF THE INCIDENCE OF EYE PATHOLOGIES IN RAILWAY SYSTEM WORKERS

Department of Health organization and management, Azerbaijan State Advanced Training Institute for Doctors named after A.Aliyev, Baku

Summary. The article provides information about the study conducted to study the dynamics of the level and structure of the primary and general incidence of eye pathology in railway system workers, depending on age and seniority.

The study was carried out at the Balyajar railway clinic. As a unit of retrospective observation, a case-reporting document was used.

Cases of eye diseases in one calendar year are registered as primary, and all cases of eye diseases as a general morbidity. During the study, 57 cases of primary and 78 cases of general morbidity were noted. The calculations were carried out in accordance with the methods of analysis of qualitative traits.

The study showed that there were 41.9 cases of primary and 57.4 to 4.2 cases of total morbidity per 100 of the Balajar steam washing station (BSWS) workers. The increase in morbidity varies depending on age and seniority.

The structure of primary and general incidence of eye pathologies is similar. Refraction and accommodation disorders prevail (50.8 and 50.0%%) (31.6 and 24.4%).

Müəlliflərlə əlaqə üçün:

İbrahimli Hikmət İsfəndiyar oğlu – Ə.Əliyev ad.Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun Səhiyyənin təşkili və menecmenti kafedrasının müdiri, tibb elmləri doktoru, professor.

Hüseynova Vüsəla Qəhrəman qızı – Azərbaycan Tibb Universitetinin Oftalmologiya kafedrası, asisstent

E-mail: hikmet.ibrahimli.64@mail.ru

Rəyçi: t.e.d., prof. İ.Ə.Ağayev